

В рамках модуля Жана Моне
«Європейська якість навчання
для кращої успішності учнів»
(No 620287-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE)

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА І МІЖНАРОДНА ОСВІТА – 2023:

горизонти інновацій

Матеріали
VII Міжнародної
наукової
конференції
25 травня
2023 року

Київ 2023

Національна академія педагогічних наук України
Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки
Інститут педагогіки НАПН України
Відділ порівняльної педагогіки
Unitatea de Cercetare în Educație,
Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație (România)
Wydział Studiów Pedagogicznych, Uniwersytet
im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (Rzeczpospolita Polska),
Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji w Cieszynie, Instytut Pedagogiki,
Uniwersytet Śląski w Katowicach (Rzeczpospolita Polska),
Katedra Pedagogiki Społecznej, Uniwersytet Szczeciński (Rzeczpospolita Polska)
Інститут цифровізації освіти НАПН України
Інститут професійної освіти НАПН України
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Українська асоціація дослідників освіти

За підтримки
Програми ЄС Erasmus + в рамках Модуля Жана Моне
«Європейська якість навчання
для кращої успішності учнів» (620287-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMOMODULE)

**ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА І МІЖНАРОДНА ОСВІТА – 2023:
ГОРИЗОНТИ ІННОВАЦІЙ
МАТЕРІАЛИ VII Міжнародної наукової конференції
25 травня 2023 року, м. Київ**

**COMPARATIVE AND INTERNATIONAL EDUCATION – 2023:
HORIZONS OF INNOVATIONS
BOOK of ABSTRACTS of the 7th International Conference
25 May, 2023, Kyiv**

В рамках модуля Жана Моне
«Європейська якість навчання
для кращої успішності учнів»
(№ 620287-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE)

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Підтримка Європейською Комісією створення цієї публікації не передбачає підтримку її змісту, який відображає думку тільки авторів, і Комісія не може нести відповідальності за будь-яке використання інформації, яка тут міститься

Київ 2023

УДК 337.013.74(100+477):005.745(082)

*Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 7 від 26 червня 2023 року)*

Рецензенти: **Т.М. Засєкіна**, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, заступник директора Інституту педагогіки НАПН України

Н.О. Приходькіна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України

Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2023: горизонти інновацій : зб. матеріалів VII Міжнародної наукової конференції (Київ, 25 травня 2023 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / За заг. ред. О.І. Локшиної. – Київ–Тернопіль : Крок, 2023. – 336 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-617-692-804-1>

ISBN 978-617-692-804-1

До видання увійшли матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2023: горизонти інновацій» (Київ, 25 травня 2023 р.), що присвячено актуальним проблемам середньої, вищої, професійної освіти та освіти дорослих у компаративній перспективі; методологічним орієнтирам педагогічної компаративістики. Представлено матеріали щодо відповіді міжнародної спільноти на виклики воєнного стану.

Для розробників освітньої політики, дослідників, управлінців, вчителів, викладачів, здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук, студентів.

УДК 37.013.74(100+477):005.745(082)

Тези подано в авторській редакції. За зміст публікацій і достовірність результатів досліджень відповідальність несуть автори

The views, information or opinions expressed in this Book of Abstracts are solely those of the Conference participants

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Анастасія Ситнік, здобувачка вищої освіти

Маріупольський державний університет
м. Київ, Україна

Марина Нетреба, к. філол. н., доцент

Маріупольський державний університет
м. Київ, Україна

Особливістю сучасного етапу розвитку суспільства є стрімке збільшення потоків інформації, удосконалення інформаційних технологій та комп'ютерної техніки. Тому нагальною стає потреба формування молодших школярів вміння використовувати інформативний, пізнавальний, соціокультурний потенціал медіаконтенту, перенесення і відображення інформації про оточуючий світ та унаочнення її в доступному для учнів початкової школи форматі.

Медіаосвіта – частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи й традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (Antonova, 2020).

Результатом медіаосвіти має бути підвищення рівня медіакомпетенції, або її ще називають медіаграмотністю, яка полягає в сукупності мотивів, знань, умінь і можливостей, що сприяють добиранню, використанню, критичному аналізу, оцінюванню, створюванню та передаванню медіатекстів різних форм, жанрів, аналізу складних процесів функціонування медіа в суспільстві, а також здатність відділяти реальність від її віртуальної симуляції, тобто розуміти реальність, сконструйовану медіаджерелами, осмислювати владні стосунки, міфи й типи контролю, які вони культивують (Ivanov et al., 2014).

Компетентності з медіаграмотності учнів початкової школи можна умовно поділити на чотири групи, а саме: розуміння медіа, використання

медіа, комунікація за допомогою медіазасобів та вміння досягати власних цілей, застосовуючи медіа (Ivanov et al., 2014).

Виходячи з цього медіаграмотність складається з таких частин:

- естетичні та креативні навички (здатність бачити, чути, створювати й інтерпретувати медіатексти);
- інтерактивні навички (здатність спілкуватися за допомогою медіа і приміряти на себе різні медіа ролі);
- навички критичного аналізу (вміння інтерпретувати і розуміти значення різних медіатекстів);
- навички безпеки (вміння знаходити вихід зі скрутних ситуацій і уникати їх, навички безпечної поведінки у віртуальному просторі) (Naumchuk, 2018).

Процес формування навичок медіаграмотності учнів початкової школи є ефективним за таких педагогічних умов:

1. Готовність учителя впроваджувати медіаосвіту в освітній процес початкової школи.

Для виконання цієї умови вчитель сам має бути медіакомпетентним: знати специфіку створення та функціонування медіа; вивчати негативні фактори, форми, засоби впливу медіа, комп'ютерних технологій та методи захисту від них; дотримуватися правил безпеки в Інтернеті та соціальних мережах; розпізнавати ознаки інтернет-залежності у школярів, попереджати та усувати їх.

2. Партнерська взаємодія школи та сім'ї.

У молодшому шкільному віці все більшу роль відіграє медіаосвіта, яка допомагає уникати небезпеки, які можуть виникнути під час повсякденної діяльності дітей вдома: перегляд телевізійних програм, прослуховування музики, робота з інформацією, отриманою в Інтернеті, смартфонах, планшетах тощо. Тому взаємодія між школою та батьками щодо питань медіаосвіти має відбуватися шляхом використання традиційних форм (батьківські збори, засідання батьківського комітету, індивідуальні бесіди між вчителями та батьками) та спеціально розроблених заходів (лекції, семінари за участю вчителів та спеціалістів).

3. Організація різних форм роботи, навчальних завдань та вправ, спрямованих на формування навичок медіаграмотності молодших школярів, та систематичне застосування їх в освітньому процесі початкової школи (Tyshchuk & Turko, 2022).

Отже, сучасні молодші школярі добре знайомі з медіасвітом: вони є активними споживачами інформації, мають навички володіння комп'ютерною технікою. Сучасний вчитель мусить використовувати організаційно-педагогічні умови формування медіаграмотності учнів, адже стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій потребує негайної підготовки особистості учнів початкових класів до вмілого, а головне – безпечного користування ними.

Ключові слова: медіаосвіта, медіаграмотність, початкова школа.

Література

- Antonova, O. (2020). Navchalno-metodychnyy posibnyk «Nova ukrayinska shkola: dydaktychni osnovy formuvannya mediahramotnosti v uchniv pochatkovoyi shkoly» dlya pedahoh. pratsivnykiv. Retrieved 12 May, 2023 from <http://bitly.ws/HPCy>
- Ivanov, V. F., Voloshenyuk, O. V., Rizuna, V. V. (2014). Mediaosvita ta mediahramotnist': pidruchnyk dlya studentiv pedahohichnykh koledzhiv. Retrieved 12 May, 2023 from <https://www.aup.com.ua/uploads/mo3.pdf>
- Naumchuk, O.P. (2018). Metody formuvannya mediahramotnosti molodshykh shkolyariv. Retrieved 12 May, 2023 from <http://bitly.ws/HPCW>
- Tyshchuk YU., Turko O. (2022). Shlyakhy formuvannya mediahramotnosti molodshykh shkolyariv. Retrieved 12 May, 2023 from <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/26074/1/Tyrko.pdf>
- Netreba M. M., Khadzhinova I. V. (2021). Use of media education technologies in primary school. *Naukovi chasopys natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy. Zbirnyk naukovykh prats*, 80(1), 60–63.